

Slováci tvoří přibližně 80 % obyvatel státu. Především na jihu území žije početná **maďarská menšina** (asi 9 % obyvatel). Významnou menšinu představují také **Romové**, jejichž podíl se odhaduje kolem 8 %. Mnoho Romů žije ve špatných podmínkách v osadách zejména na středním a východním Slovensku. Většina obyvatel se hlásí ke katolictví. Největším městem je **Bratislava** (400 000 obyvatel), která má excentrickou polohu – leží nedaleko rakouských a maďarských hranic. Druhým největším městem jsou **Košice** na východě země.

Věděli jste, že...?

- V minulosti se uvažovalo o udělení statutu hlavního města Banské Bystrici na středním Slovensku, aby hlavní město neleželo na okraji republiky, ale více v jejím středu.

Slovensko je zemí několika úspěšných sportovců – velkých úspěchů dosahují především v závodech na divoké vodě. Reprezentantem Slovenska je jeden z nejúspěšnějších cyklistů současnosti **Peter Sagan** (→ Obr. 40). Slovenský původ měl americký malíř a vůdčí osobnost pop-artu **Andy Warhol**, který se narodil emigrantům z východního Slovenska. O zrod Československa se zasloužil **Milan Rastislav Štefánik**.

Přírodní podmínky poskytují dobré předpoklady pro cestovní ruch. V posledních letech se rychle rozvíjejí **lyžařská střediska**. V létě je oblíbená **turistika**. Na Slovensku se nachází **množství jeskyní** přístupných veřejnosti. Tradičním odvětvím je **lázeňství** (například Piešťany). Z kulturních památek, které jsou na seznamu UNESCO, je ceněna lidová architektura osady **Vlkolínec** (→ str. 34, Obr. 38), město **Banská Štiavnica** a na východním Slovensku jeden z největších hradů Evropy **Spišský hrad** (→ str. 34, Obr. 39).

Slovensko je průmyslovou zemí. V posledních letech se rychle rozvíjí **automobilový** a **elektrotechnický průmysl** (výroba počítačů) – dohromady tvoří více než polovinu vývozu země. Významné postavení má také chemický průmysl – rafinerie **Slovnaft** (→ Obr. 41). Slovenská společnost **ESET**, vyvíjející antivirový software, distribuuje své programy po celém světě. Zemědělská výroba se soustřeďuje v úrodných nížinách. V horských oblastech je rozšířený **chov ovcí**, z jejichž mléka se vyrábí typické slovenské sýry – brynza, oštiepok a parenica.

Maďarsko

Státní zřízení	parlamentní republika
Hlavní město	Budapešť
Rozloha	93 028 km ²
Počet obyvatel	9 850 845 (červenec 2017)
Členství v EU, NATO	člen EU od 2004, člen NATO od 1999
Měna	maďarský forint
Úřední jazyk	maďarština

Obr. 40 – Peter Sagan, úspěšný a oblíbený závodník v silniční cyklistice

Obr. 41 – Bratislavská rafinerie Slovnaft je jednou z největších slovenských firem.

Obr. 42 – Budova parlamentu, dominanta města Budapešť

Obr. 43 – Maďarská step puszta

Maďarsko je stát o něco málo větší než Česká republika. Jedná se o unitární stát, který se dělí na správní jednotky – **župy**. Je nástupcem dříve mocného Uherského království, které zaniklo v roce 1918 rozpadem Rakouska-Uherska. Většinu území pokrývá **Velká uherská nížina**. Původním porostem byly **stepi** (zde nazývané puszta → str. 35, Obr. 43), které byly mnohdy přeměněny na ornou půdu. Celé území patří do povodí řeky **Dunaj**. Na východě protéká řeka **Tisa**.

Věděli jste, že...?

- Město Budapešť vzniklo spojením dvou měst – Budín a Pešť, mezi kterými protéká řeka Dunaj.

Obr. 45 – Jezero Balaton

85 % obyvatel tvoří **Maďaři**. Vysoký je podíl **Romů**, který se odhaduje na 5–10 %. Největším městem je hlavní město Budapešť (1,7 mil. obyv., → Obr. 42) ležící na řece Dunaj. Další města **Debrecín**, **Miškoveca** **Segedín** mají podstatně menší počet obyvatel.

Silnou tradici má v Maďarsku hudba – hudební skladatelé **Franz Liszt** nebo **Béla Bartók**. Maďarské národnosti byl vynálezce Rubikovy kostky (→ Obr. 44) **Ernö Rubik**. Maďarsko patří mezi hojně navštěvované země. Většina turistů míří do hlavního města **Budapešť** (budova parlamentu, Budínský hrad, Rybářská bašta). Silnou tradici má **lázeňství** (Budapešť, Hevíz). V létě je oblíbeným cílem turistů jezero **Balaton** (→ Obr. 45) nabízející dobré podmínky pro koupání a rybaření. Maďarsko je známé svojí typickou kuchyní – guláš, perkelt, paprikáš, lečo, langoš a další.

Obr. 44 – Rubikova kostka

Hlavním průmyslovým odvětvím v zemi je **elektrotechnika** a **strojírenství** – výroba autobusů (značka Ikarus). Významná je **výroba léčiv** (společnosti Gedeon Richter). **Výroba hliníku** je založena na nalezištích **bauxitu**. Téměř 60 % země se zemědělsky využívá. Pro Maďarsko jsou typickými plodinami **meruňky**, **papriky**, **rajčata** a **kukuřice**. Rozšířen je **chov prasat**. Na zemědělství navazuje rozsáhlý **potravinářský průmysl**. Typickými výrobky jsou uherský salám, čabajky a tokajské víno.

Co už víme...?

Střední Evropu téměř půl století protínala železná opona, nyní je však většina zemí součástí Evropské unie. Mezi zeměmi jsou ale nadále patrné rozdíly v životní úrovni. Německo, Švýcarsko, Lichtenštejnsko a Rakousko, patří mezi země s nejvyšší životní úrovní na světě. Polsko, Česká republika, Slovensko a Maďarsko za těmito zeměmi stále zaostávají. Díky své poloze je střední Evropa významnou tranzitní oblastí. Nachází se zde množství přírodních i kulturních památek, a proto se jedná o turisticky vyhledávaný region. Hospodářsky i populačně nejsilnější zemí střední Evropy je Německo, které je zároveň ekonomicky nejsilnější zemí celé Evropy.

Obr. 46 – Berlín, největší město střední Evropy

Obr. 47 – Zámek Cecilienhof v německé Postupimi, dějišti konference, na které představitelé USA, Velké Británie a Sovětského svazu po kapitulaci Německa dohodli poválečné uspořádání Evropy.

? Otázky a úkoly k opakování

1. Na internetu vyhledej klimadiagramy Hamburku a Košic. Ve kterém městě jsou chladnější zimy a teplejší léta? Dokážeš vysvětlit proč?
2. Které státy mají nejlepší podmínky pro zemědělství? Vysvětlí proč.
3. Které nové státy se objevily na mapě střední Evropy po 1. světové válce?
4. Jak střední Evropu poznamenala 2. světová válka?
5. S pomocí internetu si připrav zajímavosti o městě z tohoto regionu, které tě nejvíce zaujalo nebo které sis oblíbil/a a seznam s nimi své spolužáky.
6. S pomocí mapy zjistíš, která moře spojuje průplav Rýn-Mohan-Dunaj.
7. Pomocí internetu zjistíš silniční vzdálenost a dobu jízdy automobilem mezi dvěma hlavními městy střední Evropy, mezi nimiž je nejmenší vzdálenost.